AN. 1240.

VITA S. HYACINTHI CONFESSORIS ORDINIS FRATRVM PRÆDICATORVM, SCRIPTA PER LEANDRVM ALBERTVM eiusdem Ordinis.

16. AVG. S. Hyacint originem duxit ex Comitibus de Odrouons.

HIACYNTHVS ex oppido Poloniæ Saxo nobili stémate originem duxit. Is quidem ætatis suæ initio bonis præceptoribus traditus est erudiendus, & tantum profecit, vt breui condiscipulos ac coætaneos in literaria palæstra plures superauerit: Erat ei sanguinis vinculo coniunctus Iuo [a] Cracouiensis Antistes virvenerandus, cuius iussu sacris initiatus, canonicatum in Ecclesia Cracouiensi accepit. Quod vbi fecit prudentissimus Antistes perpendens sacerdotes sine literis esse cæteris ludibrio & sibi ipsis opprobrio, ne tanti iuuenis animus vilisceret, aut in delitiis constitutus obrueretur segnitia, eum duxit in Theologia instituendum, vt procedente ætate, quod sibi ex officio incumbebat, peragere posset. O vtinam nostris temporibus, omnes sancti eius antistitis vestigia sequerentur. Non enim tantarum literarum penuria apud sacris initiatos esset. Quinimo & sese & alios plene de sacra scriptura instruere possent. Exaudiens Iuo Hyacinthũ in Theologia multum profecisse, continuo ad se reuocauit, & visa eius doctrina cum modestia, ac morum honestate coniuncta, qua præ aliis pollebat, vltra quam dici potest eum amare cœpit. Quin ea die anxius erat & solicitus, qua illum videre non poterat. I.

a Iuo patruus S. Hyacinthi, eum Canonicũ Cracouiẽs. facit.

Iuo S. Hyacinthũ secum Romam ducit.

FORTE ea tempestate Iuonem Romam persoluendi voti gratia petere oportebat, qui inter cæteros Hyacinthum seligens secum duxit. Iisdem diebus Romæ D. Parens Dominicus coram Iuone ac pluribus aliis venerandis vitis Neapoleonem suis precibus à morte ad vitam reuocauit. Qua re tanta admiratione Iuo captus fuit, vt protinus sanctum patrem colere ac obseruare cœperit & eius familiaritate plurimum vti. Tunc enim parens Dominicus Romæ agebat, flagitans ab Honorio Pont. Max. ordinem à se inchoatum Prædicatorum approbari atque diplomatibus Apostolicis ornari. Quod & assecutus est Dei beneficio, & parentis eius beatissimæ Virginis interuentu. Igitur Iuo sancti viri captus dulci consuetudine, enixe B. Patrem rogabat, vt dignaretur fratres aliquos Poloniam mittere, quorum gratia & exemplo, per Prouinciam cœnobia extruerentur. Pater vero Dominicus se ei morem gesturum dictitabat libenti animo, si fratrum copia suppeteret. Quare se angi plurimum affirmabat, eo quod eius petitioni ac voto satisfacere non posset: tamen ipse iuuenes probos proferret, si quos ipse haberet, quos sanctæ conuersationis vestimenta oblectarent, & eos imbutos sanctis moribus penes se & nutritos breui admodum tempore illuc pro desiderio mitteret, quo fieret, vt voti compos esset. Porro præclarus Antistes, consilio illius vsus, ex omni familia sua tres iuuenes morum honestate pollentes delegit, videlicet Hyacinthum, de quo verba facturi sumus, Ceslaum, & Hermannum Theutonicum, iuuenes vtiq; raros, & tanta prouincia dignos, crediditq; viro sanctissimo Dominico, vt sub eius magisterio erudirentur in his, quæ ad Dei cultum & religionis augmentum attinerent. Quos B. Pater lætabundus suscipiens toga prædicatoria induit, ac secum per annum distinuit, vt lenitate, charitate, paupertate, ac cæteris virtutibus ornatos post annum Poloniam, iuxta sancti Antistitis votum, mitteret. II.

S. Dominicus excitat Neapoleonem à mortuis.

S. Hyacinthus, Ceslaus & Hermannus habitum ordinis Prædicatorij à S. Dominico suscipiunt. Anno 1216.

IGITVR eo tempore elapso, cum satis in sancto proposito confirmati viderentur, inque sancta conuersatione plenissime eruditi, efflagitante Iuone, placuit viro Dei Dominico Hyacinthum, Ceslaum cum Hermãno Conuerso Poloniam mittere. Qui accepta sancti viri benedictione, in nomine Domini nostri Iesu Christi iter arripuêre. Contigit eos per Germaniam transire, & in Frizascensi vrbe concionari cum tanto consensu & populi fauore, vt protinus compellerentur ibidem à populo cœnobium construere, & illud amplissima sacerdotum, & sacris initiatorum multitudine repleri. Id factum intra mensium sex spatium, quod pene miraculo ascribi potest. Quos cum ingenti gaudio per eos receptos moribus & ordinis nostri institutis imbuere. Dein relicto ibi Hermanno Conuerso Cracouiam, vt Patris Dominici iussa complerent, petierunt. III.

Mittuntur in Poloniã.

Cœnobiũ fratrum Prædicatorum in Carinthia in Parochia SS. Trinitatis Cracouiæ conuertitur in cõuẽtũ fratrũ Prædicatorum Anno 1217.

ciuitate Frizacensi extruuat, vbi Hermannus remanet.

VBI cum summa omnium lætitia, & plausu populi, tum cleri, excepti, in ædem sanctissimæ Trinitatis, iuxta literarum Apostolicarum tenorem, & vota sancti Antistitis Iuonis, collocati sunt. Cœpit demum omnis ciuitas, seu nouitate rei (vt fit) seu magis sanctissimis moribus & doctrina viri Dei Hyacinthi, & Ceslai capta, ingens cœnobium ponere, veluti præsagiens, quod futurum erat, videlicet plurimos ad sanctum religionis apicem peruenturos. Quod rei postmodum euentus plenissime docuit. Erectis ædibus vt ibidem inhabitari posset, cœpit Hyacinthus vitam aspertimam, ac prorsus durissimam agere. Quippe à [b] parente Dominico viuendi formulam acceperat. Erat animo pariter & corpore mundus, corde lenis, puritate nitidus, & mira præditus charitate. Sed vt vnico verbo omnia explicem, Hyacinthi vita omniũ virtutũ exemplar fuit. Atqui tãta charitate præfulsit, vt alienas calamitates ceu suas defleret, & ad Deum Optimum Maximum pro illis preces emitteret. Templo pro cubiculo vtebatur, nec certum locum ad quiescendum habebat, sed aliquando lassa membra, vbi se inueniebat, in terram collidebat, quieti aliquantulum vacans. Noctibus singulis funibus nodosis corpus tundebat. Sextam feriam, & beatissimæ Virginis Mariæ, ac Apostolorum vigilias, duntaxat pane & aqua celebrabat. Desidiæ ac inertiæ hostis acerrimus. Quippe aut litteris, aut concionibus, vel audiendis sordidorum hominum improbis gestis pro impunitate à Domino suorum criminum impetranda, vel orationibus operam dabat. Visebat libenter ægrotos, ac suis dulcissimis colloquiis subleuabat. Verum de moribus hactenus. IV.

b Formula vitæ S. Hyacinthi.

QVVM aliqñ in vigilia Assumptionis beatissimæ Mariæ ante aram positus ingenti cum affectu tantam celebritatem diei meditaretur, & totus lachrymis perfusus anhelaret ad illam felicẽ ac cœlestem domum, vt perfrui tantis gaudiis aliquando posset, è vestigio conspexit è cœlo prolabi lucem ingentem super aram, cuius in medio Reginam cœli sibi dicentem collocatam vidit: Macte virtutis esto, Hyacinthe & lætare, eò, quòd tuæ à filio meo, & à me exaudiuntur preces. Quod enim petendum duxeris, me interueniente consequêre. Continuoque in cœlum sese recepit. Cuius in recessu tanto concentu, ac tam dulci harmonia Hyacinthi aures oppletæ sunt, vt vix enarrari posset. Exinde tantam in Deum fiduciam sumpsit, vt minime se in cassum aliquid ab eo petere posse arbitraretur. Huius rei seriem semotis arbitris Floriano & Godino sociis narrauit, affirmans Dei matrẽ præcipuam patronãesse fratrum Prædicatorũ singularis Prædicatorum patrona. V.

B. Maria virgo apparet S. Hyacintho.

Beata Maria Virgo

ALIQVANDO contigit ipsum iter habere Pronium, eiusmodi enim loci nomen est. Erat autem medium intersecans iter flumen, quod phesallo traiiciebatur. Tum fortè intumuerant aquæ. In citeriore igitur amnis ripa consistens animaduertit in vlteriore turbam virorũ ac fœminarum, quasi quendam in medio tenentem. Admirabatur plurimum sane, & quid subesset causæ nesciebat. Igitur transmisso amne comperit, multitudinem illam adolescentem quendam aquis obrutum deplorantem. Ast vt animaduertit vita functi mater Hyacinthum adesse, missis cæteris, ad pedes eius prouoluta supplex efflagitabat, vt ad vitam filium reuocaret. Hyacinthus vero sciscitabatur, qua hora filius naufragio perisset: vt cognouit, quod pridie perisset, & tunc primum ex aquis eductus fuisset, habuit orationem ad Deum. Et ad matrem conuersus ait: Bono esto mulier animo. Et adolescentis apprehendens manum, Petre, inquit, (id enim illi nomen erat) Christus Dominus noster, cuius gloriam prædico, intercedente beata Virgine matre te ad vitam VI.

Petrum de Proichuo

vitam reducat. Nec mora, qui fuerat mortuus, reuixit, coram toto illo virorum ac mulierum cœtu. Et matri * Falisflauæ mulieri nobilissimæ reddidit incolumem.

in Istula submersũ resuscitat sanctus Hyacinthus anno 1221.

*a. l. Falislauæ.

VII. PRANDETA nobili genere matrem habuerat paralyticam, quæ nulla medicorum ope sanari potuit. Is vero ingentem pecuniam medicis exoluerat, vt mater eo morbo liberaretur, sed nihil profecerat. Cupiens autem filius matri solatium aliquando præbere, nihil omittebat, quod speraret ei posse prodesse. Fortè audierat Hyacinthum virum Dei morbos ægrotantibus depellere, quod vbi cognouit, non negligens, solicitus de matre, Cracouiam deduxit, sanctoque viro obtulit, impense rogans sibi sospitem illam reddi, dicens: Hyacinthe ecce matrem, filiam tuam, sic paralysi dissolutam, vt nec recte etiam loqui valeat, quæso, vt pristinæ sospitati restituas, quod humano adminiculo haudquaquam fieri posse hactenus expertus sum. Tunc vir Dei misericordia motus, inquit: Filia, Dominus noster Iesus Christus te à morbo liberet, quo premeris, & vsum tibi linguæ restituat. His dictis continuo sospes facta est, & linguæ vsum cum cæteris membris integrum recepit.

Iudkam de Koleziliecz paralyticã sanat. Anno 1222

VIII. MVLIER grauissime ægrotans, & iam desperata salute, precibus obtinuit ad se deduci virum sanctum Hyacinthum cui vim morbi, quo capta erat, aperiens rogabat, vt se manu tangeret, sperans se illico sic sospitem reddi posse. Vt erat Hyacinthus ad commiserationem pronus, ægrotanti opem ferre cupiens, prius oratione ad Deum emissa, manu illius caput contingens, mox eam incolumem dimisit.

Aliam agonizantem sanat, eodem anno.

IX. PORRO vir Dei Christi vestigia sequi cupiens, posteaquam sub Iuonis Antistitis venerandi votis fecisse animaduerterat, Ceslaum in Bohemiam misit, vt sacrum verbum euangelizaret. Qui [a] imperata propere perficiens in Praga vrbe cum Hieronymo socio ita egit, vt post non multos dies cœnobium cum æde diuo Clementi dicata, pro patribus Prædicatoriis ædificaretur. Deinde [b] Vratislauiam petentes in honorem diui Adalberti cœnobium aliud extruxêre, quo Ceslaus miris coruscans prodigiis in Domino quieuit. Hyacinthus vero in Orientalem progrediens plagam, vitæ verbum indefesse disseminando, quod apprime callebat, peruenit Visogradum Musouiæ vrbem. Præterfluebat siquidem vrbem amnis. Ad quem cum deuenisset cum sociis, nec transmitti posset absque lintre, nec lintris copia esset, admonuit socios, vt diuinam opem precibus exposcerent. Cum [c] igitur aliquantulum orasset, extenso pallio super aquas primus omnium intrepidus supergrediens, cohortatus est socios, vt idem fidenter facerent. Sicque super pallio, veluti super naui, amnem transmiserè illæsi. Quod vbi in vrbe vulgatum est, accurrunt ciues rem admirantes, & virum Dei ingenti cum honore in vrbem introducunt. Illinc exiens adiit [d] Chion, habens itineris comites Godinum, Florianum, & Benedictum, viros nostræ religionis toga indutos. Ibique per quadriennium permansit, docendoque, & concionando miris coruscauit prodigiis. Quo factum est, vt templum erigeret [e] beatissimæ Virgini Mariæ, quo possent patres Prædicatores inhabitare. Eo itaque temporis interstitio immensam sacerdotum ac laicorum cæteruam sanctæ conuersationis toga induit. Initio vero quinti anni Cracouiam repetiit, dimisso Chion viro venerando Godino. Sed diuertens per Gadustiam, & verba vitæ disseminans, verbaque miraculis confirmans, plurimos ad sanctæ conuersationis habitum sumẽdum impulit. Quapropter [f] ædibus cœptis extrui, relicto ibi Benedicto, tandem Cracouiam cum Floriano peruenit.

Ceslaus mittitur à S. Hyacintho in Bohemiã Anno 1222.

a Pragę cœnobium S. Clementis accipit, [quod modo collegiũ est Societatis Iesu] ibique Hieronymum relinquit.

b Vratislauiam proficiscitur, ibi cœnobium

d Kiouiam ibi Benedictum relinquit.

S. Adalberti construxit, & moritur. e S. Hyacinthus cum sociis Istulam fluuium prope Visogradum vrbem superiniecto pallio transit. Russorum metropolim adit. S. Hyacinthus. f Ibi monasterium in honorem B. Mariæ Virginis ædificat. f Gedani cœnobium incipiens ædificare relinquit.

X. POSTEAQVAM Cracouiam reuersus est, Clementia mulier cordata nobilis genere, nobiliorque moribus ex vico * Coseler (vt vulgari eorum vtar vocabulo) forte Hyacinthum virum venerabilem, relaxandi parumper animi gratia, ad suburbanam villam inuitauerat. Cognouerat eum vigiliis & ieiuniis nimis attritum, vt refocillatione corporis non modica indigeret. Annuit Hyacinthus & die dicta ad locum constitutum irruens, segetes passim grandine tactas offendit. Fortè proxima erat messis. Porro XIII. Kal. Aug. hoc accidit. Igitur ad Clementiam tristis ea de causa peruenit. Quæ prolapsa ad pedes sancti viri, deflebat propriam, & aliorũ calamitatem. Vt vero vulgatum est per vicum, aduenisse virum Dei, missis omnibus, prouoluti ad pedes eius flentes, vt se tanta calamitate adiuuaret, eum obsecrabant, atque obtestabantur. At vir Dei in fletum & ipse prorumpens, illorum miseratus sortem, iussit eam noctem illos insomnem ducere, Deumque precibus fatigare, quod & ieſe facturum spopondit. Qui dicto famuli Dei audientes, postquam illuxit, segetes obtritas pridie à grandine, quantum ad suos agros pertinebat, in priorem restitutas inuenerunt statum, ac si nullam grandinis vim passæ fuissent, finitimorum vero prout grandine obrutæ fuerãt iacentibus. Qui animaduertentes diuinam clementiam, Deo & sancto viro gratias maximas egerunt.

*al Koscziecz.

Segetes grandine percussas restituit Anno 1238.

XI. ALIQVANDO venit * Felix Grusonia nobilis mulier sterilis (porro annos viginti cum coniuge egerat nec filium tulerat) cum fletu rogans vt Deum precaretur, ne perpetuò sterilis esset, sed vt Deus illi filium elargiretur, ne opprobrio tam diu marito foret. Coniunx enim angebatur carens filiis, cum abundaret diuitiis de hærede sollicitus. Ait vir venerandus: Vade, inquit, filia, & pedem referas domum, nec verearis quia filium habebis, quo viri insignes originem ducent, tam præstantes diuitiis & viribus, quam in Ecclesia præsidentes. Haud falsus vates fuit. Quippe & filium tulit, & viro sancto gratias immensas agens portauit, ex quo ingens virorum præstantissimorum cæterua deriuauit.

*al. Fœlicia Gruszouska.

Matrona sterilis S. Hyacintho prædicente filio à Deo donatur Anno 1240

XII. ACCIDIT aliquã quendam locum concionandi gratia petere (cui castro nomen est) & ad pedẽ montis peruenies offendit * Vistolanam mulierem cordatam in bigam duos natos cæcos educentem, quos luce orbatos ante VII. annos pepererat. Quæ vt virũ Dei Hyacinthum adesse cognouit, mox è biga descendens, humiq; ad eius genua prouoluta, filiis ante pedes eius positis lachrymans, inquit: Eya vir Dei, En ego infelix luce priuatos iam septem annos hos natos enixa sum, fortunæ ludibrium. Quamobrem rogo teque obtestor, ne patiaris hac calamitate me deinceps vexari. Hoc efficies si fueris Deum precatus. Te enim rogante non dubito fore, vt filij mei lucem consequantur. Porro Hyacinthus mulieris verba exaudiens deflens præsentem eius sortem maxima fultus in Deum fiducia cæcos retigit dicens: Dominus noster Iesus Christus, qui cœcum natum illuminauit, ipse vobis beneficium oculorum impendat. Simulac signo crucis illos muniuit, è vestigio videntes dimisit.

*al. Vitoslauskam.

Duos cęcos natos illuminat Ann. 1241.

XIII. * PRIBISLABA nobilis matrona & vidua, ex vico vulgo dicto * Scenita, Filium Vislaum vnicum sibi Cracouiam ad sanctum virum præmisit vt exinde ad se educeret. Functa legatione Vislao Hyacinthus inquit: præcede fili, præcede. Ego.n. mox te subsequar. Igitur adolescens viri Dei dicto audiens progreditur. Forte itineris medio præterfluit Fluuium vulgo dictum Raba, quod ea nocte, siue imbribus, siue niuium resolutione, vltra consuetudinẽ ad summum excreuerat. Qui adnitens transire non aquarum vim formidans, cum armigero ex equo aquarum vi deijcitur, obruitur aquis, vix armigero euadente: mater vero prodente puero filij miserandam sortem audiens, illico pluribus matronis sociata, ad amnem accurrit deplorans suam ac filij ingentem fortunam. Hyacinthus iter cœptũ prosequens fasello amnem cum Clemente socio traiecit, totus admirabũdus, vnde tot matronarum cæterua illuc clamantium aduenisset. Aft Pribislaba Hyacinthum adesse iam animaduertens, concito gradu ad pedes eius prouoluta: Heus, inquit, Hyacinthe tua causa filium amisi vnicum, quo me vertam misera, quæ coniuge & filio simul orbata sum. Igitur senectutis meæ vnica spes, vnicum præreptũ est solatium. Obsecro obtestorq; te, ne me in tanta calamitate positam deseras. Aft Hyacinthus vir Dei lachrymans paululum è via degrediens, flexis genibus Deum impense rogauit, vt infelici matri

Matrona sterilis S. Hyacintho prædicente filio à Deo donatur Anno 1240

*vulg. Przybislauska.

*vulg. Sermiky.

opem ferret. Eo itaque ab oratione surgente, Ecce contra aquarum impetum adolescentis cadauer ad amnis ripam applicuit. Et eo ab aquis educto occurrens cum omni multitudine, mater ad pedes Hyacinthi inclamare cœpit. Reddidisti, vir sancte, mortuum, & viuum restitue. At vir Dei ad corpus accedens: Fili, inquit, Vislae, Dominus noster Iesus Christus, cui omnia viuunt, ipse te viuificet. Vix verba finierat, & ecce mortuus reuixit.

Submersũ vitæ restituit S. Hyacinthus anno 1257.

IGITVR Hyacinthus vir venerandus post labores maximos quos pertulerat vinea Domini Sabaoth, post ingentia signa per ipsum edita, diuina tandem dulcedine illectus toto mentis desiderio exæstuabat, cupiens hac mole carnis solui, & esse cum Christo. Quare in oratione positus, deuotissime efflagitabat votum suum expleri à patre misericordiarum. Exaudiuit quippe eum Dñs, & sibi vitæ terminum intimauit. Quare die postero, qui fuit dies D. Dominici festus, in ægritudinem incidit, qua cognouit vitæ suæ finem adueniſſe. Inualescente itaq; vi morbi, in vigilia Assumptionis beatissimæ Virginis Mariæ, iussit acciri quotquot aderant seniores in cœnobio Cracouiensi, sicq; è grabato verba fecit: Ego, filij charissimi, Dño me vocante, die crastina vos deseram. Igitur quæ ex ore parentis Dominici audiui, tanquam hæreditario vobis iure relinquo. Primum vt cordis lenitatem, animiq; mansuetudinẽ seruetis, dilectionem, ac mutuum amorem amplectimini, sequaminiq; paupertatem. Hoc n. testamentum est æternæ hæreditatis. His dictis conticuit. Postero die deuote officio reddito (quas canonicas horas appellant) fultus Ecclesiæ sacramentis, astantibus omnibus fratribus, flentibusq;, & ad Deum porrigentibus preces, erectis in cœlum luminibus, protumpensq; cum lachrymis in illum psalmum: In te, Domine, speraui, non confundar in æternum, cum dixisset: In manus tuas Domine cõmendo spiritum meum, mox spiritũ efflauit. Et deductus est ante Deum sanctorum ministerio Angelorũ, quorum consuetudine adhuc in humanis agens sæpe recreari solebat, quo æterno æuo frui cum sanctis omnibus licet. Vita functus est sanctissimus pater Hyacinthus anno Domini 1257. Idibus Septemb. hora ferme nona. Tantus autem omnes, qui aderant, luctus inuasit, vt ex iis nonnulli præ dolore parum animi compotes clamorem extollerent. XIV.

Moritur anno ætatis 71.

POSTQVAM illius mortem fama vulgauit, incredibilis repente ciues plebemq; Cracouiensem oẽm adeo luctus occupauit, vt nullus à lachrymis temperauerit. Concurrunt, & vndique virorum ac mulierũ agmina, & ad sancti viri corpus confluunt visendi vel tangendi gratia. Funus eius Prandeta Cracouiensis Antistes, vir venerabilis, cum omni multitudine ciuium, & plebis ingenti cum luctu celebrauit. Ea ipsa die adolescens equo euectus in campo S. Floriani (sic eum locum vocant) Zaglichæ filius, incaute agitans equum, in terram prolapsus mortem obiit. Vt vero Zaglicha & Florentia eius parentes intellexẽre, filij accepto cadauere, maximo cũ luctu multitudineq; ciuiũ comitante & conlachrymante ad sepulchrum detulerunt Hyacinthi, exposcentes precibus eius à Deo sibi filium viuum restitui. Nec mora, post horæ spatium adolescens mortuus repente reuixit, incolumis, absq; vllo vulneris stigmate, asserens in cœlum se cum Hyacintho fuisse deductũm. Pro restituto ad vitam filio parentes Deo & beato Hyacintho gratias immensas agentes, domum sunt regressi cum ingenti gaudio. XV.

Zegota mortuus ad sepulchrum S. Hyacinthi excitatur.

VENERANDVS Antistes Prandeta celebrato sancti viri funere, templum D. Stanislai ingressus est. Ibiq; ante aram beatissimæ Virginis Mariæ procumbens, fessus labore, aliquantulum leui admodum somno captus est. Putauit se iuuenes quosdam videre tunicis albissimis indutos, binos chorum ingredi, duosq; præclarissimos viros subsequẽtes, alterum pontificali thyara præditum, prædicatoria toga alterum indutũ candore scapulare & tunica immenso fulgentibus, duabusq; redimitum coronis, & rei insolitæ processum admiranti sibi dixisse Pontificẽ: Sum Stanislaus Antistes, & quem mecum cernis fratrem, Hyacinthus est ex ordine Prædicatorum, corona doctoratus, & altera corona virginitatis ornatus, quem hac gaudebunda beatissimorum societate spirituum, in illam perpetuam ac felicem vitam, qua fiui licebit, Deo æterno deduco: moxq; Stanislaum incepisse dulci ad alta voce illad eulogium, Lux perpetua lucebit sanctis tuis, domine, & sanctis illis spiritibus prosequentibus, cum magno fulgore scandisse cœlum cum beato Hyacintho. Quo pacto euigilans * Prandeta, ad cœnobium Prædicatorum accedens, serum visionis coram fratrum, sacerdotum, ac ciuium immensa multitudine non sine lachrymis narrauit. XVI.

Ioan Prandeta ex Biaczeuva Episcopus Cracouiensis visio de B. Hyacintho.

*al. Prandota.

*BONISLAVA nobilis fœmina, in monasterio vulgo dicto † Zeuuezrenugh, quo vltra annos quadraginta Deo famulata fuerat, apprime sanctũ virum colens, ipsa die orans, leui capta somno, vidit è cœlo supra Prædicatorum ædes ingens lumen descendere magno sanctorum spirituum agmine circumfusum, illos beatissimam Virginem pulchertrimam sequentem, secum quendam præclara Prædicatorum toga insignitum ducentem. Porro Bonislaua (vt fit) facta perquirendi auidior, quinam esset tantus ille comitatus, Virginem illam speciosissimam percuncta est, quænam esset: Respondit ille, se misericordiæ matrem esse, & illũ Prædicatorum vestimentis indutum esse Hyacinthum, quem in cœlũ deduceret. His vero dictis cœpit psallere beata parens dulci ac suauissima voce: Ibo ad montẽ myrrhæ, & ad colles libani, sanctis illis spiritibus prosequentibus cum B. Hyacintho. Qui cum immenso lumine cœlum ingredi visi sunt ad illam æternam dulcedinem perfruendam. XVII.

*al. Branislaua.

†al. Zuierzniecz.

Branislauæ monachæ visio.

EREMI cultor, nomine ac re Bonus, captus desiderio visendi Hyacinthi sepulchrum (fortè fama cognouerat miracula, & ingentia meritis eius edita prodigia) ex montibus Pannoniæ Cracouiã petiit. Templũ ingressus, quo sancti viri corpus iacet, obtinuit à præsidente cœnobij, posse ad eius pernoctare sepulchrũ. Igitur orationi miro quodã mẽtis ardore insistens, tres radios mira claritate è cœlo emitti, ac super tumulũ Hyacinthi aperte vidit, vnũ ad caput, alterum ad pedes, tertium in medium iaci. His aũt visis illico Hieronymũ & Florianũ ædituos accuit, vt lucẽ è cœlo intuerentur demissam. Continuo venẽre illi, & diuinã cernẽtes lucẽ, in terram procidẽtes venerati sunt, & Deo gratias egerũt. XVIII.

Bonieremitæ visio.

ALIA quidem multa ad eius tumulum prodigia contigerunt. Nam & Margarithæ vsus linguæ, manuumq; paralysi dissolutarum, restitutus est. Emisso [a] voto filius vnicus militis cuiusdã hydropicus, & humano adminiculo destitutus, desperata ẽt vita, pristinæ sanitati è vestigio restitutus est, deductusq; à patre ad B. viri sepulchrũ, vti pater ipse promiserat, gratias illi egit. Alius similiter [b] febribus correptus voto emisso liberatur. Mortuũ ex crapula filium [c] Andreæ, inuocato S. viri patrocinio, matri viuum reddidit. Agatha Comitis Zegothæ arcis Cracouiens. Præfecti coniunx pro pedissequa, cuius pene vita desperata erat, febribus grauissime laborans Hyacinthum rogauit, promittens sepulchrum eius se muneribus donaturam. Non multò pòst astitẽre duo viri Prædicatorũ habitu induti circa cubile puellæ febribus [d] exæstuantis, quorum sentor puellæ ait: In me respice, sum enim Hyacinthus pro sanitate tibi restituenda, à domina tua inuocatus, itaq; in Christi Iesu nomine surge & Deo gratias age. Ilicoque puella incolumis, euanescente Hyacintho cum socio, surrexit. Emisso voto à nobili quadã matrona pro [e] filio morti appropinquãti, è vestigio sospes regressus est. Longum esset, si velẽ cuncta complecti. Sed hæc ad testandam viri clarissimi sanctitatẽ sufficere possunt.

Paralytica curatur anno 1257.

[a] Item Suientoslai filius hydropicus.

[b] Ioannes item febricitans.

[c] Andreæ de Iacubocze filius ex crapula mortuus resuscitatur anno 1262.

[d] Puella febricitans sanitati restituitur.

[e] Nicolaus filius Boguslauæ agonizans sanatur anno 1273.

Corpus S. Hyacinthi à P. R. fr. Thoma de Syczouu secundùm priore prouinciali prouinciæ Poloniæ fratrum ordinis Prædicatorum anno 1543 inuentum est, & à reuerendissimo D. Petro de Gamradis Archiepiscopo Gnesnensi & Episcopo Cracouiensi eleuatum & in sacello in honorẽ eius extructo collocatũ. Postea sub r. p. fr. Melchiore Mostiensi quartũ Prouinciæ Poloniæ prouinciali aucto sacello, sancta hæreliquiæ in superius eiusdem sacelli altare alabastrinũ translatæ sunt à reuerendissimo D. Petro Myskouskis Episcopo Cracouiensi anno 1583. Porrò Clemens Papa VII. anno 1527. fratribus ordinis Prædicatorum regni Poloniæ facultatem concessit, vt festum B. Hyacinthi die post assumptionem Beatissimæ Mariæ Virginis, & officium, ac Missam celebrare, imagines ẽt & altaria erigere, in omnibus Ecclesiis prædicti ordinis, in Beati honorem possent. Quam facultatem idem Pontifex anno 1530 ad omnes Polonici Regni cathedrales ecclesias exciẽdit.

donec

donec ad actum canonizationis deueniretur. Deinceps Paulus III. Pontifex Maximus anno 1552. concessit dicti ordinis fratribus in Regno Poloniæ, singulis quintis feriis, quibus festum propriũ non occurreret, officium de S. Hyacintho recitare, ac si iam esset canonizatus: corpus etiam eius & ossa exhumare, & in superiore loco collocare, quod & tum factum monuimus. Tandem Clemens Papa VIII. anno 1594. in Sanctorum numerum referens eum canonizauit hac prolata sententia. Ad honorem sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, ex altarionẽ fidei Catholicæ, ac Christianæ religionis augmentum, auctoritate eiusdem Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, & nostra, de fratrum nostrorum consilio decernimus, & definimus bonæ memoriæ Hyacinthum Polonum ordinis fratrum Prædicatorum sanctum esse, ac sanctorum catalogo asscribendum; ipsumq; catalogo huiusmodi asscribimus, statuentes, vt ab vniuersali Ecclesia anno quolibet in die decima sexta Augusti festum ipsius, & officium, sicut pro vno confessore non Pontifice, deuotè, & solenniter celebretur. Insuper eadem authoritate omnibus, verè pœnitentibus, & confessis, qui annis singulis eodem die festo ad sepulchrum eiusdem deuotè accesserint, easdem indulgentias concedimus, quæ cæteris dicti ordinis Sanctorum Ecclesiis concessæ sunt.

Qui plura de S. Hyacintho desiderat, inuenit apud r. p. fr. Seuerinum Cracouium ordinis fratrum Prædicatorum Theologum, qui ad longũ omnia eius miracula & totũ canonizationis processum quatuor libris cõplexus est: ex quo et, quæ hic annotauimus, desumpta sunt.

Sic verò multiplicatus est numerus sanctorum S. Hyacinthi, vt Camillus Ballianus in compendiũ omnia redigens dixerit, quod Hyacinthus 76. iam moriturus perfectam sanitatem restituit, 134. graui valetudine pressos curauit, 36. magno capitis dolore affectos liberauit, 22. vehementi dolore dentium afflictos sanauit, 50. oculorũ doloribus laborantibus, ex quibus nonnulli cæci erant, lumen reddidit, 33. gutturis, colli, linguæ, & oris doloribus oppressos ad sanitatem reduxit, tribus surdis auditum restituit, 42. pectoris, stomachi, & intestinorum doloribus languentes adiuuit, 83. pedum & manuum languoribus detentes liberauit, 48. febribus vexatos sanos effecit, ab octo cardiacos dolores pepulit, 29. ex elephãtico morbo eripuit, 18. à morbo comitali vindicauit, duobus tabe affectis sanitatem dedit, sex paralyticis & membris dissolutis vires restituit, duos aqua intercute tumescentes curauit, duas steriles matronas prole donauit, 33. parturientibus matronis & in partu periclitantibus subuenit, 40. totius corporis doloribus quassatis opem tulit, 55. diuersis casibus agitatis succurrit, nouem animalia rationis expertia debilitata atq; vitio alio affecta in pristinum statũ restituit, 38. extant apparitiones & visiones diuersæ, quibus ægri & morientes sunt ab eo recreati & subleuati 98. Christianos variis de causis afflictos, non semel solum, sed sæpissimè, voto facto, voti compotes effecit. Hæc ex Balliano fr. Abraham Bzouius concione 8. in S. Hyacinthum.

MARTYRIVM S. MARTYRIS MAMANTIS: EX SIMEONE METAPHRASTE. AN. 270.

I. MAMAS magnus & insignis martyr Christi, patriam quidem habuit Paphlagoniam: erat autem clarus & pietate, & genere. Nam erat ei quidem pater Theodotus, mater verò Ruffina, religione quidem ambo fideles, genere autem insignes, vt qui orti essent ex patriciis, & qui non solum in filiis, sed etiam in omnibus, qui erant sui generis, conseruarent nobilitatem. Hi, cum esset vehemens eorum amor in Christum, & nec possent quidem internũ continere desiderium: sed & liberè profiterentur pietatem, & multos ad eam excitarent, accusantur apud Alexandrum, qui tunc erat legatus ciuitatis Gangræ, & cui mandatum fuerat ab Imperatore, vt deorum quidem cultum omni studio augeret & extolleret: qui inuenirentur autem, Christianos multis subijceret suppliciis. Quod si in sua perseuerarent religione, etiam morti tradere t. AVGV. 17. secundum Latinos. S. Mamantis parentes & patria.

II. ALEXANDER ergo diuinum Theodotum, productum ante suum tribunal, cogebat sacrificare simulacris. Sed ille ne autem quidem præbebat iis, quæ dicebantur. Legatus autem, cum esset paratus eum punire, prohibebatur à dignitate parentum. Non enim ei permittebatur contumelia afficere filios patriciorum, nisi Imperator permitteret. Eũ itaq; mittit in Cappadociæ Cæsaream ad Faustum Præsidem. Ille autem, qui quo erat in impietate ardentior, eo erat sæuior, cum accepisset Theodotum, eum statim coniicit in carcerem. Eius vero coniunx, etsi esset grauida, maritum tamen est secuta, & cum Theodoto ingrediente carcerem, vna quoq; est ingressa. Interim autem dum simul degerent, Theodotus & sciens carnis imbecillitatem, & non ignorans Tyranni sæuitiam, statuit ad Deum confugere: quem precabatur, vt ipse potius moreretur cum vxore, quam aliquid accideret eorum mente indignum, dum non possent sustinere vehementiam suppliciorum. Deum itaque rogabat, dicens: Dñe Deus virtutum, dilecti filij tui pater, tibi benedico, & te glorifico, quod vel in carcere habitare propter nomen tuum sum condemnatus. Sed te rogo, Domine, suscipe animam meam in his vinculis, qui meam nõsti imbecillitatem: ne aliquando in me glorietur inimicus. Hæc ergò is est precatus. Qui verò finxit singulatim corda nostra, qui intelligit omnia opera nostra, mente ante opera suscepta, post finem orationis, ei mortẽ affert è vestigio. Atq; sic quidẽ excessit Theodotus, corpore mortuo relicto in custodia. Coniiciuntur parentes eius in carcerem. Nota preces sancti Theodoti. *Psalm. 32.* Feliciter obit pater eius.

III. CONIVNX autem eius Ruffina, non ferens afflictionem carceris, cum ipsa quoque intempestiuè peperisset filium, vt potè quod magna illa afflictio effecisset, vt pateret præter naturam, distrahebatur multis ac variis animi perturbationibus. Eam grauiter angebat mors mariti, premebant gratissimæ de infante solicitudines, & Præsidis crudelitas efficiebat, vt extrema timeret & contremisceret: & tamen à nullo horum vincebatur: sed Deo quidem infantem commendat & dedicat: ipsa autem assidens mariti reliquiis, & partim quidem miserabiliter deflens solitudinem, partim autem non sustinens coniugi relictam esse superstitem, in lachrymis & suspiriis hæc dicebat Deo: Qui finxisti hominem, & ex eius latere Euam es fabricatus, concede vt ego quoque eadem via ingrediar, qua maritus & liberata ab his rebus caducis & fluxis, transeam ad ea, quæ sunt apud te tabernacula & mansiones, quæ sunt æternæ, & in quas non cadit interitus. Hæc Deũ precata est Ruffina, & voti facta cõpos, perinde ac preces consequẽs, ipsa quoq; decedit. *Gen. 2.* Obiit Ruffina mater S. Mamantis.

IV. EA ergò beatum illud ad Deum iter ingrediente, solus infans iacebat viuus inter parentum reliquias. Protinus autem quæ iam diuina visio in habitu & figura adolescentis, apparet cuidam mulieri claræ & genere & opibus, neque minus pietate ac religione: vocabatur autem * Ammia: & ei iubet, vt petat quidem à Præside corpora sanctorum qui dormierunt in carcere: tollat autem infantem quoque, qui iacet inter eos, & eum sibi adoptet in filium, & magnam eius curam gerat. Illa verò (carebat enim liberis, & erat vidua) sicut ei mandauit somnium, ad Præsidem cito accedens, habuit eum facile annuentem eius petitioni. Nam eum quoque morem gerentem effecit diuina gratia. Statim enim reddidit, quæ Ammiæ iussa fuerant. Quamobrem cum & sanctorum corpora & infantem exportâsset, illa quidem splendide simul & magnificè in suo horto sepelit: infantem autem sibi educat in filium, & non secus, atque si ipsa eum peperisset, eum alebat & erudiebat, atque adeo maiorem, quam si fuisset mater eius, curam gerebat. *Amya.* Mamas adoptatur à vidua opulenta.

V. PERACTVS autem iam erat annus, ex quo fuerat adoptatus: & quo magis puer crescebat, eo magis procedente tempore, simul quoque crescebat in eum amor Ammiæ. Dum enim videbat, tanquam fructum sui vteri, & existimabat se eum habiturum, qui ipsam pulchre in senectute aleret. Iam secundũ annum infans attingebat, & lingua tenera Amiam vocat mammam. Hoc autem lingua Romanorum significat matrem. Itaque prima infantis balbuties, proprium nomen ei tribuit, & Mamas vocabatur ab omnibus, & de cætero agnoscebatur. Cum fuisset autem quinque annos natus, eum commendat Ammia magistris literarum. Ille verò mouebatur earum vehementi amore, & in doctrina ac disciplinis erat lõge suis æqualibus superior: eratque eius animus totus intẽtus, & plane defixus in eruditione. Adhibetur scholæ.

VI. ROMANORVM autem sceptra tunc tenebat Imperator Aurelianus, qui cogebat omnes sacrificare dæmonibus, non solum viros & mulieres, sed etiam pueros. Maxime autem ei curæ erant pueri. Existimabat enim se facilè eos esse inducturum propter ætatis teneritatem. Sed alij quidem pueri re vera cedebant voluntati Imperatoris: qui autem cum Mamante ventitabant ad ludum literarium, imitabantur ipsi quoque canam pueri prudẽtiam, & nec verba quidem